

DOLENSKI

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva okraja novo

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZ DL Novo mesto. — Izhaja vsako sredo. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tek. račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 35 (389)

Leto VIII

NOVO MESTO, 28. AVGUSTA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30. Pošt. pred. Novo mesto 83. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Csapiano-založniško podjetje «Slov. poročevalec» v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. »več

Uvoz blaga za široko potrošnjo

Do konca maja so dobila naša uvozna podjetja 5 milijard 142 milijonov devetih dinarjev za uvoz blaga široke potrošnje. Za ta znesek bo blago uvoženo do konca leta.

Poleg tega so dobila uvozna podjetja v nakup še za okoli 788 milijonov din deviz, katere so predvsem namenjene za uvoz vozil, delov in orodja, električnih aparatov za gospodinjstva, papirja in proizvodov iz papirja, kovinskih izdelkov za gospodinjstvo in pod. V kratkem bodo na prodaj tudi devizna sredstva za uvoz malih osebnih avtomobilov ter usajene in gumijaste obutve. Izdelani je že predlog uvoza blaga široke potrošnje za prihodnje leto. Uvoz naj bi bil za 21 odstotkov večji od letošnjega.

Pripravimo se!

V drugi polovici oktobra bodo volitve občinskih ljudskih odborov. Te odbore bodo po novem sestavljali občinski zbori in zbori proizvajalcev, tako kot je to v okrajnih ljudskih odborih. Odbornike v občinske zbornice volijo vsi državljani, ki so dopolnili 18 let in jim ni z zakonom odvzeta volilna pravica, odbornike zbornice proizvajalcev pa volijo le proizvajalci in to v dveh skupinah — industrijski in kmetijski.

Odbornike industrijske skupine zbornice proizvajalcev volijo vsi, ki so v delovnem razmerju v industrijskih, trgovskih in podobnih gospodarskih organizacijah in zasebni obrtniki. Volilno pravico imajo tudi sezonski delavci, ki so v času volitev v delovnem razmerju, prav tako honorarno zaposleni, če njihova zaposlitev traja poln delovni čas. Delavci in uslužbeni zavodov in ustanov — na primer Okrajne cestne uprave, Okrajne gozdne uprave in podobne, nimajo volilne pravice za volitve odbornikov zborov proizvajalcev.

Odbornike kmetijske skupine zbornice proizvajalcev volijo delavci in uslužbeni socialističnih kmetijskih obratov, člani kmetijskih združenj, ki se ukvarajo s kmetijstvom, in njihovi družinski člani, ki so zaposleni pri kmetijski proizvodnji. Razmerje števila odbornikov industrijske in kmetijske skupine v občinskem zboru proizvajalcev se določi po vrednosti bruto proizvodnje v dotični občini v letu 1956.

Trenutno je najvažnejša naloga sestava volilnih imenikov za volitve zborov proizvajalcev, kot tudi pregled in morebitni popravki stalnih volilnih imenikov. Pri občinskih ljudskih odborih so že imenovane posebne komisije za volilne imenike. Prav tako so že imenovane komisije za izvedbo volitev. Gospodarske organizacije, ki zaposlujejo več kot 20 ljudi, morajo imeti svojo komisijo za volilni imenik upravičen za volitve v zbor proizvajalcev. Vse ostale proizvajalce, vnesse v volilne spiske občinske komisije za volilne imenike.

Volitve občinskih ljudskih odborov so izredno važen dogodek. V mandatu dobil sedanjih

leta 1952 dalje se je marsikaj spremenilo. Zmanjšalo se je število občin in okrajev. Občine so dobile mnogo širše pravice kot so jih imele prej. Z novim zakonom dobivajo občine še širši delokrog dejavnosti in postajajo dejansko osnovni samoupravni organi z mnogimi pravicami in dolžnostmi. Od vodstva občine bo poslej še mnogo bolj odvisen gospodarski, kulturni in politični napredek občine.

Prav zato nam ne more biti vseeno, kdo bo v imenu volivcev upravljal občino prihodnja štiri leta. Pri tem je treba še poudariti, da bodo izvoljeni odborniki občinskega zbora in zbornice proizvajalcev iz svoje zbornice volili odbornike okrajnega zbora in okrajnega zbornice proizvajalcev. Volitve, zlasti pa množične organizacije s Socialistično zvezo in Zvezo komunistov na celu, morajo skrbeti, da bodo prišli na kandidatne liste res najbolj sposobni, delovni in zavedni državljani, ki jim ne bo žal truda za blagor vse občine, okraja in države, ki bodo imeli odprta ušesa za nametne predloge volivcev, odgovornosti do volivcev in do socialistične skupnosti ter bodo dali vse sile za splošni napredek.

V prihodnjih dneh bodo občinske volilne komisije določale volilne okolišče. Načelo je, da naj bo toliko volilnih okoliščevo, to je volilnih enot, kolikor bo odbornikov. Tako bi vsak odbornik imel svojo volilno enoto.

Na razstavi, odnosno sejnu, bo nad 200 vrst vina iz vsega sveta. Mednarodna komisija za ocenjevanje in nagradjevanje vin se bo sestala že 28. avgusta, da bo do 2. septembra lahko ocenila vsa vina. Hkrati bo v Ljubljani 27. plenarno zasedanje Mednarodnega

urada za vino. Na tem zasedanju bodo zbrani uradni predstavniki 23 držav članic in zastopniki drugih držav in organizacij. Uspeh lanskega sejma daje upanje, da bo letošnji dosegel še večji uspeh ker je organiziran na širši osnovi. Naši priznani vinogradniki okoliš in vinogradniki se bodo s svojimi prvovrstnimi pridelki pomerili z najboljšimi vini vsega sveta. Ni dvoma, da bo sejem sam že dvignil ugled in priznanje našim vinom, zlasti belim, ki so lani pobrala vse zlate kolajne.

Na razstavi, odnosno sejnu, bo nad 200 vrst vina iz vsega sveta. Mednarodna komisija za ocenjevanje in nagradjevanje vin se bo sestala že 28. avgusta, da bo do 2. septembra lahko ocenila vsa vina. Hkrati bo v Ljubljani 27. plenarno zasedanje Mednarodnega

urada za vino. Na tem zasedanju bodo zbrani uradni predstavniki 23 držav članic in zastopniki drugih držav in organizacij. Uspeh lanskega sejma daje upanje, da bo letošnji dosegel še večji uspeh ker je organiziran na širši osnovi. Naši priznani vinogradniki okoliš in vinogradniki se bodo s svojimi prvovrstnimi pridelki pomerili z najboljšimi vini vsega sveta. Ni dvoma, da bo sejem sam že dvignil ugled in priznanje našim vinom, zlasti belim, ki so lani pobrala vse zlate kolajne.

Na razstavi, odnosno sejnu, bo nad 200 vrst vina iz vsega sveta. Mednarodna komisija za ocenjevanje in nagradjevanje vin se bo sestala že 28. avgusta, da bo do 2. septembra lahko ocenila vsa vina. Hkrati bo v Ljubljani 27. plenarno zasedanje Mednarodnega

urada za vino. Na tem zasedanju bodo zbrani uradni predstavniki 23 držav članic in zastopniki drugih držav in organizacij. Uspeh lanskega sejma daje upanje, da bo letošnji dosegel še večji uspeh ker je organiziran na širši osnovi. Naši priznani vinogradniki okoliš in vinogradniki se bodo s svojimi prvovrstnimi pridelki pomerili z najboljšimi vini vsega sveta. Ni dvoma, da bo sejem sam že dvignil ugled in priznanje našim vinom, zlasti belim, ki so lani pobrala vse zlate kolajne.

Na razstavi, odnosno sejnu, bo nad 200 vrst vina iz vsega sveta. Mednarodna komisija za ocenjevanje in nagradjevanje vin se bo sestala že 28. avgusta, da bo do 2. septembra lahko ocenila vsa vina. Hkrati bo v Ljubljani 27. plenarno zasedanje Mednarodnega

urada za vino. Na tem zasedanju bodo zbrani uradni predstavniki 23 držav članic in zastopniki drugih držav in organizacij. Uspeh lanskega sejma daje upanje, da bo letošnji dosegel še večji uspeh ker je organiziran na širši osnovi. Naši priznani vinogradniki okoliš in vinogradniki se bodo s svojimi prvovrstnimi pridelki pomerili z najboljšimi vini vsega sveta. Ni dvoma, da bo sejem sam že dvignil ugled in priznanje našim vinom, zlasti belim, ki so lani pobrala vse zlate kolajne.

Na razstavi, odnosno sejnu, bo nad 200 vrst vina iz vsega sveta. Mednarodna komisija za ocenjevanje in nagradjevanje vin se bo sestala že 28. avgusta, da bo do 2. septembra lahko ocenila vsa vina. Hkrati bo v Ljubljani 27. plenarno zasedanje Mednarodnega

Med težkim delom se dobro prileže počitek z malico

1. septembra avtomoto dirke v Šentvidu pri Stični

Pred najstarejšimi leti je bilo ustanovljeno Avto-moto društvo v Stični. To društvo je aktivno in v uspešnem delu do leta 1953. Po tem času je društvo nekako životario in se je temeljito postavilo na nogo v jeseni lani. Pobudniki za reorganizacijo društva so bili v Šentvidu pri Stični. Da je navdušenje kmečkega prebivalstva veliko, se je videlo po tem, da je bilo na prvem tečaju v jeseni leta 1955 preko petdeset prijavljencev. Danes šteje društvo že dva sto sedemdeset članov.

Materialnih in finančnih sredstev društvo ni imelo. Vprašanje vozila smo rešili tako, da so člani društva sami založili potrebna finančna sredstva za nakup avtomobila, kamion in dve motorni vozili.

Ni pa ostalo samo pri tem. Danes ima društvo dva osebna avtomobila, kamion in dve motorni vozila. V letu 1955 je društvo organiziralo edinstvene avtomobilsko-motociklistične dirke, ki so lepo uspeli.

Tudi letos društvo ne spi. To nam dokazuje dejstvo, da sta že dve skupini opravili izpite za šoferje-amaterje, prva v maju, druga v juniju.

Društvo ima štiri krožke: v Šentvidu, Višnji gori, Zagradcu in v Velikem Gabru. V prihodnjem mesecu bodo člani iz Zagradca pred republiko izpitno komisijo polagali izpite, ki bodo prvi te vrste na območju Suhe krajine.

Prvega septembra bo društvo priredilo avto-moto dirke v Šentvidu pri Stični.

Društvo ima vedno dobro povezavo z drugimi političnimi organizacijami, predvsem z obč. ljud. odborom Ivana gorica, pri katerem vedno naletijo na veliko razumevanje.

Po vsem tem vidimo, da avto-moto društvo Šentvid pri Stični lepo živi in se razvija.

VREME

za čas od 30. 8. do 8. 9. 1957.

Konec avgusta in prve dni septembra lepo vreme; zatem nekoliko nestabilno, a proti 8. septembru močnejše padavine z ohladitvijo.

(Nepopoln pregled)

Več ko dva meseca so pri Smarjeških Toplicah taborili otroci padlih borec iz okraja Trbovlje. Vse izmenje otrok, zadnja je odšla prejšnjo nedeljo, so bile s krajem in prebivalci zelo zadovoljne.

Za vzgled in posnemanje

Sindikalna podružnica v podjetju ali ustanovi je organizacija, ki povezuje kolektiv in v njem razvija tovarništvo med člani. Ena od njenih nalog je tudi skrb za svoje člane, zlasti za obolele in socialno šibke. Prav v odnosu do njih se najbolj zrcili pravo tovarništvo, skovano na skupnem delovnem mestu v okviru sindikalne organizacije. Zal imamo še tudi

podružnice, kjer takih odnosov ne skrbi za obolele in socialno ogrožene člane. Marsikaj se denar iz sindikalne blagajne porabi za razne veselice in prireditve, kar je včasih tudi potrebno, ne spomnimo pa se obolelega tovariša.

Imamo pa tudi sindikalne podružnice, ki v tem pogledu služijo pohvalo in posnemanje. Navedli bomo nekaj takih primerov.

Sindikalna podružnica Podjetja za vzdrževanje proge je letos podelila šestim bolnim tovarišem 9.000 din podpore. Sindikalna podružnica Motomontaže je še mlajša organizacija, saj je bila ustanovljena šele 1954, vendar tudi zasluži pohvalo. Letos je poklonila trem članom 19.000 din, za gradnjo obmorskega mladinskega rekreacijskega centra, ki je prispevala 10.000 din. Ta sindikalna podružnica tudi skrbi za izobrazbo svojih članov s predavanji in strokovnimi tečaji.

Koordinacijski odbor sindikalnih podružnic Kmetijske gozdarskega gospodarstva v Novem mestu povezuje 9 podružnic tega podjetja. Trinajstim bolnim članom kolektiva je letos dal že 38.000 din pomoči. Pomoč pa ne delujejo pasivno, pač pa vsakega posebej obravnavajo na sebi. Upoštevajo predvsem take, ki so dalj časa v bolnišnični stanju, imajo manjše dohodeke in velike družine. Pri tem ne pozabljajo tovarišev, ki že dalj časa ne delajo pri podjetju zaradi bolezni, in pa take, ki so se pri delu poškodovale in je njihova delovna zmožnost zmanjšana.

Včasih za posameznega obolelega člana ali delovnega invalida ni dovoljna ravno vsilna podpora za dokaz tovarništva, zlasti tudi to, da se zdravi člani sindikalne podružnice vsaj spomnijo svojega sočlana in ga včasih obiščejo. Gornji primeri naj bodo za vzgled in vzpodbudo, prednji del tovarništva, ki te vodi iz Zagreba proti Ljubljani, pri trčenju je dobil F. M. težje poškodbe, med drugim si je zlomil levo nogo. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico. Na vozilu je škode okoli 25.000 din.

23. avgusta okoli 18. ure je vozil F. M. iz Čagešč ob Semenojskega posestva na Selih proti postaji Radonova vas. Ker na zavoju ni upošteval prometnih predpisov, se je zletel v prednji del tovornjaka, ki te vodi iz Zagreba proti Ljubljani, pri trčenju je dobil F. M. težje poškodbe, med drugim si je zlomil levo nogo. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico. Na vozilu je škode okoli 25.000 din.

V Novem mestu je zaključen XII. turnir za državno šahovsko mladinsko prvenstvo. Na sliki: zmagovalce Zvonko Vranešič (Hrvatka)

Mednarodna razstava vin

urada za vino. Na tem zasedanju bodo zbrani uradni predstavniki 23 držav članic in zastopniki drugih držav in organizacij. Uspeh lanskega sejma daje upanje, da bo letošnji dosegel še večji uspeh ker je organiziran na širši osnovi. Naši priznani vinogradniki okoliš in vinogradniki se bodo s svojimi prvovrstnimi pridelki pomerili z najboljšimi vini vsega sveta. Ni dvoma, da bo sejem sam že dvignil ugled in priznanje našim vinom, zlasti belim, ki so lani pobrala vse zlate kolajne.

Ivan Bukovec

V petek 23. avgusta dopoldne je številne sorodnike, znance in prijatelje v celem okraju hudo pretresla vest, da je na svojem domu v Kotu pri Semicu tragično končal življenje Ivan Bukovec, stoostotni invalid iz druge svetovne vojne.

Ivan Bukovec izhaja iz znane Bukovec družine in je mlajši brat Lojzeta Bukovca, gostilničarja pri postaji Semic. Ivan je bil priden gospodar, zlasti vnet čebelar, bil pa je tudi skrben oče svojih treh malih otrok in vzoren mož Borbi slovenskega naroda za

osvoboditev in nov družbeni red se je priključil že leta 1941, ko je sodeloval s prvimi partizani, ki so se zadrževali na Smuku. Pozneje je bil terenski obveščevalec in imel še vrsto drugih nalog in funkcij. Leta 1942 je bil med napadom fašistov na partizansko enoto težje ranjen in je zgubil nogo. Vojno gorje in trpljenje pa mu je zapustilo še druge posledice, ki so ga pogonale v prezgodnji grob.

Tudi po vojni se je Ivan Bukovec navzlic težki invalidnosti ves posvetil delu. Bil je član okrajnega zbora proizvajalcev, predsednik občinske organizacije VVI, član okrajnega odbora iste organizacije ter član še številnih drugih organizacij, odborov in komisij. Posvoda je delal požrtvovalno in bil vzor poštenega in prizadevnega aktivista.

Takega pogreba, kot ga je imel pokojni Ivan Bukovec, v Semicu še ni bilo. Številni znanci in prijatelji ter sodelavci pokojnega Ivana so ga poleg sorodnikov spremili na zadnji poti na domače pokopališče. Med njimi so bili gasilci v uniformah in s praporci, predstavniki ljudske oblasti in množičnih organizacij ter še nešteto drugih; v sprevedu je bilo več kot tisoč ljudi. Veliko je bilo tudi vencev in cvetja. Pred domačo hišo in ob odprtem grobu so se od njega poslovili njegovi najbližji sodelavci, zastopnik invalidske organizacije, okrajnega ljudskega odbora in občinske organizacije Zveze borec. Godba na pihala iz Črnomlja je igrala žalostinke, domači pevski zbor je za zapel več pesmi. Hudo prizadeti Bukovecovi družini naše iskreno sožalje.

Gasilski dom so zgradili

V Soteski pri Dolenjskih Toplicah so imeli star gasilski dom, ki ni več zadostoval potrebam, zato so ga letos podrli

Nova tovarna živinske krme

V Brčkem bodo poleg tovarne olja in spirita zgradili tovarno za predelavo živinske krme. Za proizvodnjo krme bodo uporabljali predvsem karf, čreva, kosti, krmno pesu, odpadke industrije Škroba in pod. Takih odpadkov, ki so šli doslej v nič, je v teh krajih dovolj.

Beograjski velesojem

23. avgusta je bil odprt Beograjski velesojem. Velesojem nosi naslov »Sloven tehnik in tehniških uspehov«. Nad 1500 domačih in tujih razstavljalcev bo pokazalo najnovije tehniške proizvode, patente in izume, katerih cilj je napredek gospodarstva na sploh in posebej še življenjske ravni.

Prometna nesreča

23. avgusta okoli 18. ure je vozil F. M. iz Čagešč ob Semenojskega posestva na Selih proti postaji Radonova vas. Ker na zavoju ni upošteval prometnih predpisov, se je zletel v prednji del tovornjaka, ki te vodi iz Zagreba proti Ljubljani, pri trčenju je dobil F. M. težje poškodbe, med drugim si je zlomil levo nogo. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico. Na vozilu je škode okoli 25.000 din.

Notranjepolitični tedenski pregled

VOLILI BOMO ODBORNIKE

V oktobru bodo po vseh republikah državljani volili nove odbornike v občinske ljud. odbore. To bo gotovo eden najvažnejših političnih dogodkov v tem letu, saj bodo dali novi predpisi o pristojnosti ljudskih odborov tem organom še veliko večje pravice kot so jih imeli doslej in zato tudi od sestave bodočih ljudskih odborov v mnogocem odvisno bolj ali manj uspešno delovanje odborov.

Ze s sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah splošnega Zakona o ureditvi občin in okrajev so bile napravljene važne spremembe v dosedanjem volilnem sistemu. Uvedba delegatskega sistema volitev v okrajne ljudske odbore, dalje volitev zborov proizvajalcev pri občinah, bodo vseukor povečali odgovornost izvoljenih odbornikov. Večina občin, razen nekaterih majhnih, ki predstavljajo danes le še izjemne primere, so gospodarsko zakonodajna enota in zato so upravičena prizadevanja, da se predpisi spremene tako, da dobe občine še nekatere druge pristojnosti. Tako n. pr. bodo občine imele pozneje svojo inšpekcijsko službo. Z dosedanjimi predpisi je bilo določeno, da morajo občinski ljudski odbori dobiti za mnoge stvari, ki so sicer v njihovi pristojnosti, soglasje okrajnega ljudskega odbora. Iskanje soglasja je mnogokrat zaviralo iniciativno občinskih ljudskih odborov, da ne govorimo o počasnosti takega postopka. Novi osnutki

ki bodo morali to upoštevati in soglasje bo potrebno verjetno samo v tistih primerih, ki naj zagotove brezpogojno potrebno enotnost v okraju. Mimo vsega tega bodo na občine prinesene tudi druge pristojnosti s področja upravnega poslovanja. Lahko bi rekli, da novi osnutki predpisov dodeljujejo občinskemu odboru približno takšne pristojnosti kot so jih imele prej mestne občine s posebnimi pravicami. Nekateri postli pa so še bolj razširjeni. Okrajni ljudski odbori bodo tako zgubili del funkcij, kar pa ni nobena škoda, saj se bodo lahko veliko bolj posvetili svoji osnovni nalogi, t. j. koordinaciji dela in gospodarstva na področju celotnega okraja, nadalje nadzorstvu nad zakonitostjo dela občinskih ljudskih odborov in nudenju politične organizacijske in druge pomoči občinskim ljudskim odborom.

Priprave na volitve se bodo pravzaprav že začele. Ze sedaj pa se moramo zavedati, da bodo zaradi velikih odgovornosti, večjih pristojnosti, ki jih bodo imele občine tako na področju uprave kot gospodarstva, izredno važno, koga bodo volilci izbrali za svojega predstavnika v občinskem ljudskem odboru. Politične družbene organizacije, predvsem pa SZDL, se bodo morale popolnoma posvetiti pripravam na volitve. Dosedanje delovanje ljudskih odborov je prineslo lepe uspehe, med katere štejemo predvsem večjo aktivnost na pod-

ročju gospodarstva, saj imajo tudi mnoge občine zastave, da se je proizvodnja občutno povečala.

Na volitve pa se moramo pripravljati tudi z doberimi programi za vsako občino. Ti programi naj bi sloneli na osnovnih pasih našega perspektivnega plana, vendar pa naj bi določili naloge le za volilno razdobje štirih let. Vsekakor je treba upoštevati možnost posamezne občine, in se ne izgubiti napovedim, ki bi bile enostavne in pozneje tudi neizvedljive. Z drugo besedo: v naših pripravah na volitve nam niso potrebni obširni gozdi in obljube, za katere ne bomo prejeli pomoči, da so neizvedljive.

Naloga bodo zahtevale od bodočih odborov tudi mnogo iznajdljivosti in organizacijskega gospodarstva in smotrnega trošenja sredstev, kajti le odbor, ki bo dober gospodar, bo lahko uresničil zastavljen program; slab odbor pa bi težko uresničil še tako skromen načrt. Ni odveč, če povemo, da bi morali v teh pripravah sodelovati tudi državljani, vsaj pri pripravah programov, tako da bodo sloneli na resničnih potrebah in na dejanskih možnostih.

Za sedaj tega, kar smo povedali, menda ni potrebno ponovno poudarjati, kako važen je sestav bodočih ljudskih odborov. V novih ljudskih odborih bi naj bilo še več delavcev, več zadržnikov nosilcev socialističnih odnosov na vasi, več žensk. Dejstvo, da se število odbornikov povečuje, to le še bolj omogoča. Da bi odbori z uspehom opravljali svoje naloge, pa bo treba že sedaj misliti, kako zagotoviti minimalen strokovni aparat, da bi mogli upravni organi v občinah dobro opravljati svoje naloge, predvsem pa tiste, ki jim jih bo naložil novoizvoljeni odbor.

Kdo podražuje meso

Kmet R. v Sentjakobu pri Sentjerneju je imel naprodaj debelo telico. To si je najprej ogledal nakupovalec živine pri Kmetijski zadrugi Kostanjevica, Krškani. Do kupitja ni prišlo. Prav tako ni bila skienjena kupčija z mesarjem iz Sentjerneja, ki si je nekaj dni zatem prav tako ogledal telico.

Prisel je nato še 42 letni kmečki sin Martin Kocjan iz Mihovce, ki trdi, da doma nima dovolj dohodkov, ker ima oče »le« deset ha zemlje, parkon in drugo, pa si mora zato iskati postranski zaslužek. Tudi on si je ogledal telico, celo dvakrat. In ko je nekaj dni zatem dobil v Sentjerneju lastnika, ki je bil v zadregi za denar, sta slesnila kupčija za telico 42.500 din na čez. 22. julija letos je Kocjan prišel po telico in jo odgnal naravnost v Kostanjevico. Tam jo je v imenu zadruge prevzel nakupovalec živine Krškani, potem ko sta se dogovorila za ceno. Plačal mu jo je, odnosno, izplačal so mu zanj v zadrugi po 115 din kilogram žive teže, kar je zneslo 49.450

din. Tako je Kocjan »zaslužil« mimorede skoraj 7.000 din pri eni telici. Kostanjeviški nakupovalec ni mogel za isto telico skleniti kupčije z lastnikom, z mesarjem pa jo je lahko. Kaj čudna nakupovalna logika.

Takih »uspešnih« posredovanj je Kocjan napravil še veliko. Samo pri enem volu je v par mesecih profitiral skoraj 21.000 din. Lahko mu kar verjamemo, da takih dohodkov brez truda na posestvu res ni mogoče doseči. Kako je to v skladu s poštenim delom in zakonitim predpis, je druga stvar, na katero pa se Kocjan in njemu podobni ne ozirajo.

O mesarstvih in nepotrebnih posredovalcih v trgovini, odnosno v posredovanju blaga od proizvajalca do potrošnika, smo že veliko pisali in govorili. To posredništvo, zlasti tako nepotrebno, je večkrat zelo drago za proizvajalce in potrošnike. Lahko bi ga imenovali v posameznih primerih tudi čisto navadno tatvino denarja iz žepov obojih. Podvzeti so bili ukrepi, da se to zlo odpravi, vendar kot vidimo iz gornjih primerov, je tega še vedno dovolj. Kako

nač bomo meso ceneje, odnosno razlika med prodajno ceno živine in mesa manjša, če pa nakupovalec kmetijske zadruge in mesar kupita raje od mesarja za višjo ceno kot od kmeta za nižjo ceno. To kaže, da jima ni mar, po kakšni ceni bo dobil potrošnik meso, čeprav sta tudi sama potrošnika.

V javni kritiki teh nezdružljivih pojavov v prekupovanju, o katerih bo reklo zadnje besedo sodišče, pa ne moremo tudi mimo vseh tistih, ki tako nezakonito in namerno ali nenamerno podpirajo. Za dokaz bomo vzel nekaj primerov iz Kocjanove zadeve.

Teško bi zanikali, da ni podpiranje nezakonitega trgovanja to, da je Kocjan dobival na občini Sentjernejske živinske potne liste, kot da prodaja svojo živino. Na občini ga prav gotovo vsi poznajo. V nekaj mesecih je dobil precejšnje število živinskih potnih listov.

Pri prodaji telice mesarju v Sentjerneju se je Kocjan podpisal na prevzemni listini in pri prejemu denarja v KZ z izmišljenim imenom, torej je ponaredil podpis. Kdo bi verjel, da mesar in blagajničarka v KZ no vesta, kako se piše Kocjan, vendar sta se, kot kaže, s ponarejenim podpisom soglašala. Prav tako je Kocjan pri prodaji junca v KZ Kostanjevica podpisal drugo ime in ne svoje, čeprav je lastništvo prejel denar in izročil živinico. Kocjan v Kostanjevici dobro pozna, najbolj pa gotovo nakupovalec Krškani. Kaj pravite na vse to kmetje-prodajalci, in kaj potrošniki?

Obratovanje opekarne so podaljšali

Opekarne v Prelesju pri Mokronogu je bila glede zaloga dobre glin v bližini opekarne že na slabem. Temu so sedaj dopomogli in opekarne bo lahko obratovana še vrsto let.

Prejšnji glinokop, ki je že skoraž izčrpan, je omejeval na zahodni strani obrata pas peska. Nemara je bila to nekod struga potoka Bistrica. Za ozkim pasom pečene glin je pa spet prvotna glina za opeko. Ker gre po pečenem delu zemljišča poljska polje, je podjetje moralo zgraditi most, pod njim pa položiti tere do novega nahajališča glin. Most so zgradili apnomadi, hkrati pa odprli prehod prek pečene gline na tako, sedaj že izkoriščajo glino na drugi strani.

Poleg zidakov izdelujejo v opekarni tudi voltake, po katerih gradbišča se prav posebno povprašujejo.

Letos bodo izdelali najmanj 100.000 voltkov in nad 1.700.000 zidakov. Tamonja glin je za izdelavo voltkov prav posebno dobra, zato bi radi proizvodnjo

voltkov povečali. Manjkajo pa jim zlasti primerne sušilne naprave.

Zgraditi hočejo posebne police za sušenje voltkov. V ta namen bodo izrabili tudi prostor nad pečjo. Tudi na sploh imajo težave s sušenjem napravami. Zaradi slabo zavaranih sušilnic jim delo in veter uničita letno do 300.000 kosov surove opeke. To pomeni, da bi lahko deli na trg letno toliko kosov opeke več, če bi imeli dobre sušilnice.

Zaloga prvotne glin in velike potrebe po opeki opravljajo željo kolektivna, da v prihodnjih letih zgradi primerne sušilne naprave. Navzlic ravnim težavam je kolektivni premočan, da bo letošnji pisan celoti izpolnil, morda pa tudi presegel. Izdelak bodo čimveč surove opeke, da jo bodo lahko žgali še v zimskih mesecih.

Ze dolgo čakajo na elektriko

Med kraji, ki še nimajo elektrike, je tudi gornji del Poljanjske doline ob Kolpi. Do čim so ostale vasi v dolini dobile elektriko večinoma že predlanskim, to gornje vasi, to je obe Podgore, Zagorac, Čeplje, Vitoli, Kralji in Brezovica, še vedno čakajo nanjo, čeprav gre

dalnovid mimo njih. To so bile tudi najbolj partizanske vasi in so prebivalci za narodnoosvobodilni boj veliko žrtvovali, saj so se tu zadrževali partizanski prav od prvega, zlasti pa od spomladi 1942 dalje.

Prebivalci vasi so že pred dvema letoma navozili drogevo, ker je bilo objuljeno, da bodo dobili elektriko takoj. Drogevo so pripeljali tudi po 30 in več kilometrov daleč. Tudi jame za drogevo so že izkopali in prevzeli objavo za ostala težak dela. Toda vse je zaspalo po teritorialni spremembi okrajev in občin. Drogevo leže na kupih in propadajo, izkoperne jame pa so se povlečle zasuše, ljudje pa še naprej svetijo s petrolejkami in čakajo na izpolnitev objub, predvsem pa dolžnosti družbe do teh vasi, ki so do nje najmanj toliko upravičene, kot druge vasi. Tudi letos so bila menda ponovno objuljena sredstva na OLO Kočevje za elektrifikacijo tega področja, vendar do sedaj še ni nobenih znakov, da bo objuba izpolnjena.

Poročil smo o regulaciji Mirne. Pogled na regulirano strugo pri Jelovici.

IZ CRNOMLJA

Ljudska knjižnica v Crnomlju ima okrog 3000 knjig, odprta pa je dvakrat na teden. Nameščen na je v prostorih šahovskega kotička, kjer so obiskovalcem na razpolago tudi časopisi in revije. V zadnjem času ima precej obiskovalcev, predvsem vaje v eno in dvajset.

V Crnomlju imamo dva bifeja, s katerima smo kar zadovoljni. Zeljam potrošnikov pa bi popolnoma ustregli, če bi bife na Cesti komandanta Stanele odprli tudi ob nedeljah polpoldne, ker sedaj v tem času ne moremo nikdar v Crnomlju dobiti delikatesne blaga.

J. K.

Del avto-cesta Višnja gora-Ivančna gorica

»Sodobno gospodinjstvo«

Nova številka te strokovne gospodinjstvene revije je izšla v razširjenem obsegu, kakršna bo tudi v nadalje. Predstavlja je s tem posebno število strokovnih člankov posameznih gospodinjstvenih dejavnosti.

V uvodu seznanja Zavod bralce o zveznem seminarju za gospodinjstvo, ki je bil pretekli mesec v Zemunu, organiziran s pomočjo Zveze kmetijskih društev FLRJ, Zveze kmetijsko-gospodarske zbornice in organizacije FAO.

Kako bi lahko rešili vprašanje otroškega izročila, kjer je javno izročilo preoddelano, njegovo pravo in ureditve nam predlaga pisec naslednjega članka.

Prav dobrodošlo bo marsikateri gospodinjstveni članek nekaterih poljov, o električni energiji in izračunavanje cen za porabo električnega toka, dalje preureditve večje obeh v dve manjši, primerli za doručalca otroka, ki si tako želi vsak svojo »sobo«. Prav tako so izbrani članki o čiščenju obilnežnega pohištva, vzdrževanju stanovanj in izbiri materiala za zavese ter ravnanju s njimi.

Priznanih jih bodo članki o sintetičnih pralnih sredstvih, njih lastnosti in uporabi, kako se hranimo izdatno in poceni v zvezi s praktično medsebojno zamenjavo enakovrednih živil kako živim shranjujemo in kako se obvarujemo kakšnih praktičnih malhnih gospodinjstvenih pripomočkov s kelimo, s kakšnimi predpasniki si bo gospodinja obvarovala oblike brez škode za estetski videz, kako povečamo otrokom konfliktske obličice in še mnogo stvari, ki jih lahko z malo spretnosti sami napravimo.

OBVESTILO

Upraviteljstvo valenske šole raznih strok Novo mesto obvešča vsa podjetja, starše in vajence, da je vpisovanje v I. II. in III. razred naše šole 2., 3. in 4. septembra. Vajenci naj prinese s seboj za vpis v I. razred: rojstni list, zadnje šolsko spričevalo in učno pogodbo; za vpis v II. in III. razred pa samo spričevalo zadnjega razreda izjema šole.

Sprejemna izpiti za vse tiste vajence, ki nimajo 8 razredov osnovne šole oz. 2 razreda gimnazija, bodo 2. in 3. septembra 1957, ob 7. uri zjutraj v vajenski šoli. S seboj naj prinesejo zadnje šolsko spričevalo in pisane potrebnice.

Popravni izpiti in privatni izpiti bodo 2., 3. in 4. septembra ob 7. uri zjutraj v vajenski šoli. S seboj prinesejo zadnje šolsko spričevalo in pisane potrebnice.

Zaključni izpiti bodo 8., 9. in 10. septembra 1957, ob 7. uri zjutraj v vajenski šoli.

Zacetek šolskega leta bo 5. septembra ob 7. uri zjutraj. Ta dan naj se zberejo v šoli vsi vajenci vseh razredov.

Upraviteljstvo

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Kedenski koledar

Dreda 28. avgusta — Avguštin. Cetrtak 29. avgusta — Janez. Petek 30. avgusta — Maša. Sobota 31. avgusta — Rajko. Nedelja 1. septembra — Miaden. Ponedeljek 2. septembra — Stefan.

Torek 3. septembra — Dora. SONEC: 1. septembra vzhaja ob 5.32 in zahaja ob 18.41. Dan je dolg 13 ur in 19 minut. MRA: 1. septembra ob 5.34 prvi krajez.

KINO

»Krka« — Novo mesto: ob 30. 8. do 2. 9. francoski barvni film »Sentjernejska noč«.

Dom JLA — Novo mesto: od 28. 8. do 31. 8. sovjetski barvni film »Krajinščarski«. Od 1. do 4. 9. ameriški barvni filmski celovečerni film »Komancija«.

»Adran« — Kočevje: 28. in 29. 8. angleški film »Doriana Gray«. Od 30. 8. do 1. 9. ameriški film »Rdeča podveza«.

Crnomelj: 27. in 28. 8. avstralski film »Don Juan«. 30. 8. in 1. 9. švedski film »Tat lubeznik«.

Mežica: 28. in 29. 8. ameriški film »Tarzan brani džunglo«. 31. 8. in 1. 9. ameriški film »Karneval v Texasu«.

Kostanjevica: 28. 8. ameriški film »Kostanjevica«. 1. 9. ameriški film »Tarzan in njegova žena«.

Zužemberk: 1. 9. angleški film »Berlinska zgodba«.

Dol. Toplice: 28. 8. brazilski film »Sinha Moca«. 1. in 2. 9. ameriški barvni film »Skritna dolina«.

Rovanišče: 1. in 2. 9. sovjetski barvni film »Heroji Alpeke«. Mokrconje: 31. 8. in 1. 9. ameriški film »Rumeno nebo«.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO: predvaja slovenski film »Trenutki odločitve« v petek 30. 8., ob 20. uri v Birični vasi, v soboto 31. 8. ob 20. uri v Stopičah; v nedeljo 1. 9. ob 15. uri v Smerjeti, ob 18. uri v Otočcu.

MALI OGLASI

Dam posojilo, nagrado ali plačam za več let naprej za dvoosobno stanovanje v Novem mestu ali v bližini. Naslov v upravi lista. (406-57)

Moške in ženske obleke, perilo in obutev zamenjan za drva, kompir ali jabolka. Naslov v upravi lista.

Prikupnega psa dam dobrim ljudem. Naslov v upravi lista.

Posteno starejšo žensko odločala s pomočjo v gospodinjstvu in dopoldanskih urah. Naslov v upravi lista. (406-57)

Prodajam harmoniko »Seandalli« (60 basov — 1 register) in radio

aparit (6-cevni), tudi na Šek. Poizise se žabja vas 2. Novo mesto. Prodaja riba z in z zemlje in svinjakom: Cimprič Franc, Resgeriča vas.

Jazbec Fani, živeja v Elsdenu 1928-1932, pošljite naslov oglašene mu oddeku Dolenjskega lista pod »Belgija«. (395-47)

OBJAVE

Na učiteljsku v Novem mestu se prične redni pouk 5. septembra in 6., kot je bilo prvotno objavljeno. Ravateljstvo.

TURISTICNI BIRO »Sputnik« — NOVO MESTO obvešča vse kolektive, ustanove in podjetja, ki nameravajo obiskati Zagrebški veleposlaništvu v času od 7. do 22. septembra, da organiziramo avtobusne prevoze. Pošljite s prijavitelji listine z nami udobno in poceni!

GRADNO PODEJTE »Obnova« v LJUBLJANI sprejme za dela

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 17. do 24. avgusta je bilo rojenih 11 dečkov in 8 deklic. Poročili so se: Plančan Vincenc, delavec, in Bukovec Milena, hči kmetar Franca, istuševca v Jevju. Jerman Jože, mizarški pomočnik iz Ločne, in Francič Antonija, šiviljska pomočnica iz Novega mesta.

Umrli sta: Kolenc Anton, kovar, 56 let, iz Dol. Nemškega, 60 let, iz Salke vasi.

GOTNA VAS

Rojena je bila 1 deklica. Umrli je Vidmar Franc, užitar, 78 let, iz Sentjošta.

Safar Danica iz Kočevja — deklica, Kump Marija z Vrhnih sel — deklica.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Moravec Pavel, klepar iz Novega mesta, je padel s strehe in si poškodoval nogo. Jakob Jožef, posestnik z Kolenberka, je zletel s konja in si poškodoval roko. Rozman Jože, sin posestnika iz Gor. Glodola, si je v gozdu s sekirko škodoval levo nogo. Novak Anton, sin delavca iz Podturna, si je z tedno opekel obraz in desno roko. Kregar Franc, istuševca v Jevju, je padel z motorja in si poškodoval oboji rok in levo nogo. Goloba Jožeta, sina lesnega manipulanta iz Birčne vasi, je krava na paši z rogom sunila v obraz. Novaku Jožetu, delavcu iz Zaloja, je pri dravlju odneslo v levo stran obraz kos opeke. Bruc Jožeta, delavca iz Strazišča, je Ivan Kramar v gostilni na Slatniku udaril po glavi. Čentič Rozalja, hči obratovodje iz Kočevja, je padla s konja in si poškodovala roko. Verstovšek Gasper, delavec iz Škričanj, je padel s kolesa in si poškodoval roko in glavo. Zupelj Janez, posestnik iz Vel. Pahe, si je s stekleno posodo udaril desno roko. Miha Franc, tesar iz Ornušice vasi, je nekdo v gostilni z nožem poškodoval po vratu in levi roki. Horvat Matija, galvanizer iz Zaloja, se je v službi pri delu hudo opekel po vsem telesu.

XII. državno mladinsko šahovsko prvenstvo zaključeno

Imamo kar dva prvaka: Vranešiča in Karančiča

Šahovski turnir za letošnje XII. državno mladinsko prvenstvo je za nami. Po 11. dnevih hujih borb med osemnajstimi najboljšimi mladinci iz vseh naših republik smo končno dobili dva prvaka — Vranešiča in Karančiča. Oba sta se po zadnjem kolu znašla na vrhu tabele z enakim številom točk in ker pravila v tem primeru ne predvidevajo uporabe različenih sistemov, ki na dolobijo, kdo je boljši (po uspehu proti zmagovalcem ima Vranešič prednost

pred Karančičem), se moramo pač zadovoljiti z dvema prvakoma. Seveda je tu še ena možnost, namreč dvojni med obema prvakoma, toda o tem bo kasneje odločala šahovska zveza Jugoslavije.

TUDI V ZADNJEM KOLU NI PADLA ODLOČITVE

Zadnjič smo poročali o trenutnih izgledih obeh pretendentov za prvo mesto. Vranešič je imel majhno prednost, toda Karančič je prekinjeno partijo z Rakicem odločil v svojo korist in po 13. kolu se je znašel sam v vodstvu, pol točke prednosti pred Vranešičem. Kazalo je, da bo Karančič znova osvojil prvenstvo, toda v predzadnjem kolu je z Jovinom uspel le remisirati. Ker je Vranešič premagal Dolajca, ga je spet dohitel in tako sta oba pred zadnjo partijo na prvenstvu imela enake izgledje. Prednost smo dajali Vranešiču, ker je imel Karančič v zadnjem kolu za nasprotnika najboljšega slovenskega predstavnika Parma. Ta je igral zelo dolgo, toda pokazalo se je, da tudi Lalica ni tako lahko premagati in Vranešič se je moral tu zadovoljiti s »polovico«. Ko so se vsi končali, je Karančič igral v upal, da se bo Parma ujel v kakšno zamko. Igral je na zmago in to se mu ni kmalu maščevalo kajti v nekem trenutku je Parma prišel celo v boljše položaj. Kakor v vseh partijah, kjer je vsi (razen z Mesingom), se se Karančič tudi tu rešil, toda več kot remis ni mogel doseči. Sicer pa je delitev prvega mesta zanj že tako dovolj velik uspeh, ker je v nekaterih partijah stial zelo dvojnoljno. Vranešič je mnogo bolj zaslužil naslov prvaka. Od začitka pa do konca je pokazal zelo zanesljivo igranje in ne bi bilo nesečnega spodajlajev v partiji s Karančičem, bi naslov prvaka nosil samo on.

Grgič (BIH) 11 in pol, V. Vladeta Trivunac (Srbija) 10 in pol, VI. Bruno Parma (Slovenija) 10 točk, VII.—XIII. Ljubomir Živković (Crnogorci) 9 točk, XIV. Branko Renić (Srbija) 8 in pol, XVI. Peter Dolar (Slovenija) 5 točk, XVII. Bogdan Počuča (Hrvatstva) 4 in pol, XVIII. Drago Knežević (Slovenija) 4 točke.

O Vranešiču Karančiču smo že dovolj napisali. Omenili bi še to, da sta si oba priborila direktn vstop na državne polifinane turnirje, eden od njih (odločil bo verjetno dvojni) pa bo Jugoslaviji zastopal na prihajajočem svetovnem mladinskem prvenstvu. Oba letos zadnjikrat nastopata na mladinskem prvenstvu, ker bosta prihodnje leto že prestara. Mesing je eden od mlajših udeležencev in bo lahko še dve leti nastopal na mladinskem prvenstvu. Tu je glavnom dobro zaigral in zato zasluži naslov tretjega najboljšega mladinsko-šahista v Jugoslaviji. Za Grgiča smo že zadnjič zapisali, da je to najbolj ambiciozen udeleženec turnirja. Da bi ga samo videli, kako se je igral, ko je izgubil z Mesingom in Vranešičem in kako je bil vesel, ko je v popolnoma izgubljeni partiji z Parma uspel rešiti pol točke. Trivunac je bil med najbolj miroljubnimi igralci na turnirju, čeprav se sam s to trditvijo ne strinja. Igra zelo previdno in to mu je omogočilo, da je ostal edini neporažen udeleženec turnirja. Ker je dosegel predpisano normo 10 in pol točk je osvojil I. kategorijo. Bruno Parma je odkritje tega prvenstva. Kot najmlajši udeleženec na turnirju (mlajši je pet let) ob začetku ni imel večjih izgledov. Vsi smo bili prirednost Dolajcu, kot prvaku Slovenije in Kneževiću, kot udeležencu lanskega prvenstva Jugoslavije, toda Parma je oba zasenočil. Zaigral je zelo dobro in če bi imel malo več izkušenj, bi gotovo osvojil najmanj dve točki več in s tem tudi I. kategorijo, za katero je bil tokrat za pol točke prekratkec. Parma dobro pozna teorijo in to mu je bilo tu v veliko korist. Med zmagovalci sta še prvak Crne gore — Ljubo Živković in Branko Rakić Živković je po porazu z

POZDRAV IZ RABCA

V priznanih dveh taborih v Rabcu je še vedno tako večelo in prijetno kot v zadnjih šestih tednih, ko so bili tu novomeški taborniki in učiteljski. Zdalj tabornji v Rabcu 39 otrok iz raznih dolenskih občin. Okrajna kolonija — tako je uradno ime tabora — je vasica zadovoljnih, zdravih in skoraj vedno nasmejanj otrok. V kopranih igrah, zanimivih izletih in zabavi nam potekajo lepi dnevi, ki jih tudi nekaj kilnih, deževnih dni ni moglo pokvariti. V petek smo obiskali čudovit gozd na poiotoku pred vhomom v Raški za-

liv in cementarno v Koromaneh. Prejšnji teden nas je obiskala tudi šestčlanska zvezna komisija za pionirske tabore iz Beograda. Zejo je bila zadovoljna z vsem, kar je videla pri nas. Ni manj lepo se ne godi tabornj vaje vce traven nas. Če niso v vodi, pri igrah ali drugi zabavi, so na raznih izletih. Ogledali so si še Labin. Gor. Rabac, Rašo in njen rudnik, Koromaneh. Jutri pa grejo še v Puho.

Otroci okrajne kolonije in dolenski vajenci lepo pozdravljamo starše, sorodnike, prijatelje in znance, organizatorjem naših lepih počitnic — OLO, raznim ObLO, Rdečemu križu, tabornikom, učiteljsku, Partizana in DPM — pa se iskreno zahvaljujemo, za njihovo pomoč in nesebično skrb.

Otroci in vajenci v Rabcu

Pogačarjevga očeta ni več

V nedeljo, 18. avgusta popoldne so pokopali na Šmihelskem pokopališču Jakoba Pogačarja, železniškega upokojenca iz Kandolje.

Pokojni Jakob Pogačar je bil rojen v Radovljici, odkoder je prišel v službo v Novo mesto. V Kandolji si je postavil dom, kjer je tudi dočkal zasluženi pokoj. Bil je naprednjak in v tem duhu sta skupno s pokojno ženo vzgojila tudi otroke. Najstarejši sin se je smrtno ponesrečil pri opravljanju odgovorne železniške službe februarja 1942, drugi sin je padel kot partizanski borec leta 1944 v Suhaj krajini, tretji sin pa je še danes aktiven oficir. Tudi ostali člani Pogačarjeve družine s stariš veda so aktivno sodelovali z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Na zadnji poti so ga spremlili člani društva upokojencev, številni znanci in prijatelji, sosedi, člani množičnih organizacij in drugi, ki so poklonili tudi številne vence in cvetje. Pri odprtem grobu se je v imenu vseh, zlasti množičnih organizacij, katerih član je bil tovariš Pogačar ves čas, poslovil Miroslav Saje.

SEM IN TJA PO ULICAH NOVEGA MESTA

Prešernov trg — ponočno ime za trg. Cvetek bi se za zamisljal lepo urejena, snedi cvetja za morda celo, poprje našega največjega pesnika. Pri nas pa je to malo drugače. Gornji del trga, pred Domom ljudske prosvete, bi dal z vsa svojo ureditvijo, ki je res lepa, nekaj takega slutiti. Ko pa pride spremljevalci na spodnji del trga, kjer je šivilski trg oziroma bodo tu postavljene tržnice, pa je vse polno navlake, med katero bujno raste vse mogoče trave in pleveli. Plevelci dosegaajo že kar metrsko višino. Sicer niso primerna hrana živini, vendar bi se morda le dobil kdo, ki bi nabrusil koso in parkrat krepko zamahnil. Prav tako naj bi se kdo našel, ki bi posekal z motiko bujno travo ob hišah in ograjah.

Čiščenje mestnih ulic je za gornji del mesta povezano. Kaže, da je prišlo čisto iz mode, kajti vse mestne ulice, ki so bolj odročne in manj prometne, so prav lepo zarasle s travo in pleveli. Posebno bujno raste v Med vrhu, na Brezgi, v Muzejski ulici, Kosovski ulici, Solaki ulici in pri kapljiču.

Mnogi hišni lastniki sami očistijo ulico pred svojimi hišami. Le v plevelci zmečajo na kupčke čes, to bodo pač odpravili mestni delavci, ki jih včasih vidimo v ulicah. Toda le prerado se zradi, da celo ti puste kupčke plevela na ulicah, ker lepo počasi gnijejo in dajejo tako starimskim, vegastim novomeškim ulicam še bolj starinski videz.

Skidavolnce drv ležo skoro po vseh ulicah. Znak, da se ljudje še kar pridno pripravljajo na zimo, vendar lepo pa to le ni. Marsikdo ima tako tesno stanovanje, da niso niti kleti niti dvoranice. Zato morajo drva obelžati na ulici, kjer jih bo lastniki razlagali in zekal, ko bo prišel čas za to. Znosil si jih bo seveda kar v stanovanje, na hodnike, ki so sedaj v poletju vsaj delno prazni, ali pa si bo sprožil šagal in sekal polena ter jih nosil v štedilnik. Ljudje si preko polja pomagajo z električnimi štedilniki in kuhalniki. Spet drugič sicer imajo dvoranice ali klet, v kateri imajo še drva iz prejšnje zime ali od pomladi. Ker pa je drvarstva majhna ne more spraviti vanjo še drv, ki si jih je kupil zdaj, ko so zmagno cenjena. Nekateri kleti so zelo vlažne in ne kaže vanje spravljati drv, posebno še, če so sveže. So pa tudi ljudje, ki sicer ne tripe na temobli, pa nimajo nikakega estetskega čuta.

Vzroki, da imamo novomeške ulice kar nekako zatrpane z drvni, so torej zelo različni in več ali manj upoštevanja vredni.

NOGOMET

»BELA KRAJINA«: GARNIZON CRNOMELJ 4:4 2:2

V nedeljo 25. avgusta je bila v Crnomlju prijateljska nogometna tekma med crnomeljskim garnizonom in domačo »Belo krajino«. Tudi ta tekma je pokazala, da je »Bela krajina«, čeprav ni nastopila s štirimi rezervnimi enakovrednem nasprotnikom znanih nogometašev crnomeljskega garnizona.

8. septembra bo v Crnomlju v počastitev 30-letnice obstoja nogometnega kluba »Bela krajina« velika športska prireditve.

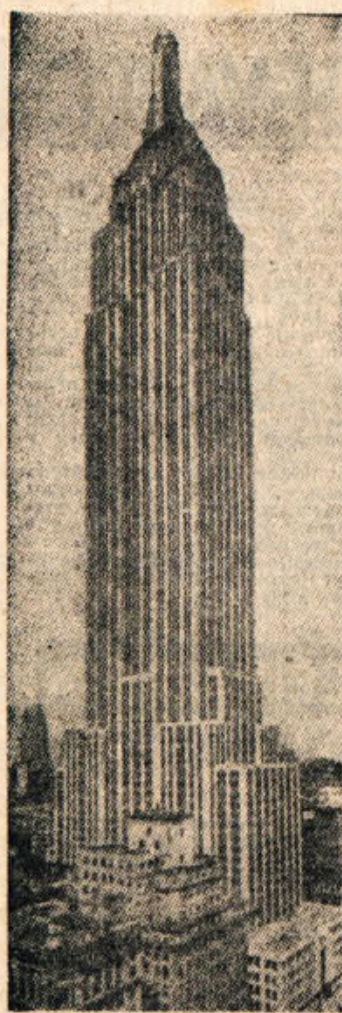
V. J.

Obvestilo

Tobačna tovarna Ljubljana in trgovsko podjetje »Tobake« iz Novega mesta, prireditelja 4. septembra letos v Novem mestu degustacijo (iskusnolj) cigarete, izdelkov Tobaka. Namen te prireditve je večja povezava tovarne s kadičli in želja, da dobi tovarna mnenje kadičev o svojih izdelkih in predloge za izboljšanje. Podobne prireditve tobačnih izdelkov tovarne Ljubljana so že dale tovarni drago ceno naptila, po katerih bo lahko še v večji meri ustregala želji kadičev.

Vabilu za te degustacije bo dostavljena pravočasno

V Smerjeti so lansko jesen ustanovili mešani pevski zbor, ki žanje že kar lepe uspehe. Vodi ga učiteljica Barba Jesenskovka, ki lahko samo pohvali vestnost in prizadevnost svojih 24 pevcev in pevk

Empire State Building v New Yorku, najvišja stavba na svetu

Najvišji in najnižji

Najvišji — to je nebotičnik Empire State Building v New Yorku. Najdaljši — to je most, namreč most brez stebrov, v milijonskem avstralskem mestu Sydneyju. Oba, nebotičnik in most, spadata med tehniška čuda moderne dobe, kakor so še Hooverjev jez v Ameriki (vanj je vgrajeno 3 in pol milijona kubikov betona), prva atomska centrala Calder Hall, ki proizvaja električni tok za industrijo in gospodinjstvo, in radio teleskop v Angliji, za potrebe astronomske znanosti.

ZGRAJEN V LETU DNI

Empire State Building v New Yorku je najvišja zgradba na svetu, hkrati pa tudi ena od največjih. Skupaj s televizijsko anteno na vrhu je visok 490 m.

Dežela starih ljudi

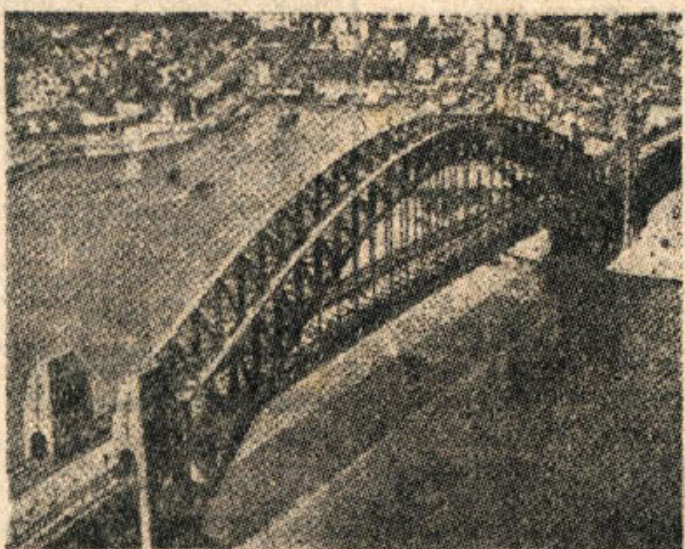
V Sovjetski Gruziji živi nad 20.000 ljudi, ki so že prekosčili 90 let življenja. Med njimi je 123-letni Arhib Sulejman, ki se je leta 1856 udeležil krimске vojne. Pravi, da se še vedno počuti dobro.

Na vsaki strani nebotičnika, v višini 370 m, je postavljen električni svetilnik. Luč tega reflektorja se vidi iz daljave 320 kilometrov. V nebotičniku je 50 potniških dvigal in veliko tovarnih. V sto in sto uradih, restavracijah, dvigalih, kurilnicah itd. tega orjaka dela 25.000 ljudi. V vetru se nebotičnik nihan sem in tja, včasih do četrte metre na desno ali na levo. Za temelje tega nebotičnika so morali odkopati 300.000 ton zemlje in kamena. Temelj tvori kakih 200 betonskih valjev s potni metre premera. Na vsakem valju je montiran širok ploščast jeklen postavek, težak od 13 do 20 ton. Kar neverjetno se sliši, da je bil ta orjaj zgrajen — v enem letu. Graditji so ga začeli sredi leta 1930. V šestih mesecih je bilo montirano vse njegovo jekleno ogrodje, težko okrog 60.000 ton, na koncu nadaljnjih šest mesecev pa je bil že pripravljen za vselitev. Naj-

zgradba ni bila poškodovana, le streša se je.

MOST ČEZ SYDNEJSKO PRISTANIŠČE

Sydney je eno od največjih svetovnih pristanišč. Leži v velikem zalivu, v odličnem naravnem pristanišču, ki je premosten z velikanskim, čez 1000 m dolgim mostom, ki je brez sletnega opornika. Zgrajen iz jekla in betona in tehta okrog 51.000 ton. Del mosta, pa katerem se razvija promet, je širok 50 m in je 60 m visoko nad morskim gladino. Čez most je speljana avto cesta, po kateri lahko vozi vsaj 6 kamionov, na vsaki strani je železniška proga, na obeh robovih mostu pa 3 m širok prehod za pešce. Navzlic svoji teži je most zgrajen v enem samem loku. Ta most so gradili 7 let — od 1925 do 1932. Naročnik, mestna občina, je terjala, da most ne sme niti malo ovirati prometa v prista-

Tisoč sto metrov dolg most brez vsakega sletbra veče obali pristanišča v Sydneyju

Pol stoletja nazaj

DOLENJSKE NOVICE
15. AVGUSTA IN
1. SEPTEMBRA 1907

Mesečni sejem v Novem mestu je bil dobro obiskan. Prignalo se je nad 900 glav govode in 137 konj.

V bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji se je sprejelo meseca julija 69 bolnikov.

22. julija med 4. in 5. uro popoldne je prišla nevihta s točo po naši občini Črešnjavec. Poškodovana je posebno trtje in koruzo. Dne 2. avgusta med 3. in 4. uro popoldne pa je zopet prišla nevihta s točo in, zadela vse vase v občini, Pritiskala je s tako hudo silo, da je pokončala ves jesenski pridelek. Enako groznega vremena ne pomnijo najstarejši ljudje v občini.

Mestna hranilnica v Novem mestu je v mesecu avgustu izplačala 9 strankam 2250 goldinarjev posojila.

Toča, ki je 9. avgusta popobla po Belokranjskem, ima žalostne posledice. Razbito je tako, da nimajo niti živine kam na pašo gnati. V neki dolini je ležala toča čez osem dni še dva metra na debelo.

Na novomeški gimnaziji se prične šolsko leto 17. septembra.

Novomeški akademiki prirede, kot vsako leto, tudi letos v jeseni, in sicer dne 18. septembra, svojo »Besedov. Smelo se lahko trdi, da spada veselica tukajšnjih akademikov med najprijetnejše našega mesta.

Včerajšnji mejmašni sejem v Novem mestu je bil dobro obiskan, posebno živine je bilo izvanredno veliko; prignali so 1600 govode, 125 konj in 3000 prašičev.

Slovenec je prvi pisal o srbskih narodnih pesmih

Srbi imajo zelo veliko spekih (pripovednih) narodnih pesmi. Zanimivo, da je o srbskih epikih pesmih prvi pisal Slovenec. Bil je to Benedikt Kuripešič. Leta 1531 je izdal v nemščini pisan topotis, v katerem je opisal svoje potovanje iz Dunaja v Carigrad. V njem omenja srbske narodne pesmi o Obiliću. Malokoličnu o drugih, To je najstarejši pisani spomenik o srbskih narodnih pesmih.

- NAROČAJTE
- IN SIRITE
- DOLENJSKI LIST!

OKROGLE

NE GRE POD NIČLO
Dijak po izpitu: »Ničla! Te pa vendar ne zaslužim!«
Profesor: »Tudi jaz tako mislim, toda manj kot ničilo ti nisem mogel dati!«

SUMLJIVO
»Ti, kako pa da te je tale frklja tako prijazno pozdravila? Od kdaj pa se tako poznata?«
»O nič posebnega. Nekajkrat sva se poklicno srečala.«
»Zaradi tvojega ali njenega poklica?«

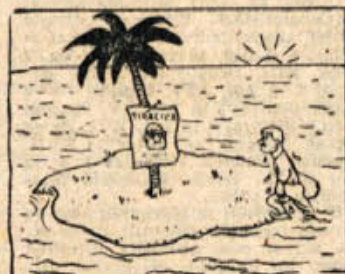
Novi naročniki

- Vlašič Jože — Tribuč
- Kocjančič Pavlina — Sadijnjs vas
- Krese Jože — Ajdovec
- Pezdire Janez — Boršt
- Škoda Ivana — Gornja Prekopa
- Hrastar Anton — Bršljin
- Janc Karol — Gornje Vrhopolje
- Dragoš Viktor — Lukovica
- Fink Polde — Ruma
- Zagorc Ivan — Sombor
- Zupančič Anton — Aix les Bains
- Cujnik Marija — Beograd
- Piut Marijan — Beograd
- Šmalcelj Anton — Knežina
- Štancelj Polde — Ljubljana
- Udovč Rudolf — Vrbove
- Jakličević Marija — Berdiče
- Berus Franc — Zainja vas
- Vidmar Jože — Vel. Podljudben
- Vidmar Janez — Malo Lipje
- Dotinar Jernej — Polhovica
- Grabrijan Rudi — Pivka
- Jakša Martin — Kamnik
- Lovrenčič Jože — Voite
- Pugelj Jože — Galubac
- Uredništvo Požeški list — Slavovca Požega
- Jakopec Dragutin — Lužnja ZSSR

VESTNOST
»Kaj, v pisarni spiš! To pa res ni prav.«
»Med uradnimi urami vendar ne bom hodil domov spat!«

DOBER SVET
»Zaročenki sem zagrozil, da bom ustrelil vsakega, ki bi jo poljubil.«
»In?«
»Rekla je, naj takoj kupim mitraljez.«

TEŽKO UMLJIVO
»Dušica, s tem poljubom sem ti hotel povedati vse, kar bi ti rad. Ali si razumela?«
»Oh, nisem, ponovi!«

»Prekvata smola! Pa sem mislil, da sem že na varnem.«

Častitljiv sestanek

Bečir Galijašević, upokojenec iz Sarajeva, je povabil na sestanek svoje vrstnike, s katerimi je pred 50 leti končal osnovno šolo v Tešnju. Prišlo je 30 njegovih bivših sošolcev (od 40 živih). Navzoč je bil tudi njihov učitelj, ki ima 87 let.

strožji izpit svoje čvrstine in odpornosti je nebotičnik opravil takoj po koncu druge svetovne vojne. V njegovo 70. nadstropje se je zaletel in razbil velik bombnik tipa »Leteča trdnjava«. Navzlic velikanski sili, s katero je bombnik butnil v nebotičnik,

nišcu, torej ne sme imeti nobene stebra v morju. Niti med gradnjo niso smeli ovirati prometa. Bila je to izredno težka naloga, ki pa so jo projektanti in graditelji rešili tako uspešno, da je most pravo tehniško čudo moderne dobe.

Materinska iznajdljivost zajkle

Kot v otroški pravljici se bere dogodek, ki se je primeril letos pri Kraljevici ob morju. Pastir Justič je kot po navadi, pasel ovce na travniku. Bilo je zelo vroče in mož je sedel v senci. Nenadoma se je pojavil pred njim zajec in se postavil na zadnje noge. Justič je bil takaj kamen s katerim bi pobil zajca, toda v tem trenutku je zajec izgubil. Čez nekaj časa se je spet pojavil in se prav tako kot prvič usedel na zadnje noge. Pastirju se je zdno zdelo, zakaj se plaha žival upa pred človeka in se še tako čudno obnaša. Zajec se je še dvakrat oddaljil in se spet vrnil pred njega ter se postavil v enako držo. Tokrat je Justič opazil, da je pred njim stara zajklja. Vstal je in stopil proti njej. Ni se ga bala, pač pa je počasi skakljala naprej, Justič pa je šel za njo. Skoraj ob vsakem skoku se je žival ozirala, če ji sledi. Tako ga je odpeljala na drugi konec travnika, kjer se je ustavila. Justič je skrbno

pregledal okolico. V bližini je zagledal nenavaden prizor: okoli starih mladih zajčkov se je zvrstila velika belouška ter z odprtim gobcem opazovala svoj plen. Zajčki so kot hipnotizirani čakali usode.

Justič je mislil ubiti kačo s kamnom, toda bal se je, da bi pobil tudi zajčke. V bližnjem grmu je urezal šibo in krenil proti kači. Ta se je prestrašila

in se odpizila stran. Pobral je mladičke in jih odnesel na drugi konec travnika. Zajklja je vse to opazovala in šla takoj k mladičkam. Ko je spoznala, da niso več v nevarnosti, je postala živahnjša.

Pač izrazit primer, kako je st. cer boječa žival v strahu za svoj zarod premagala strah pred človekom in se zatekla k njemu po pomoč.

Starejši člani metliškega TVD PARTIZANA, ki so nastopili ob 50-letnici ustanovitve telovadnega društva v Metliki in na letnem izletu društva v Semiču.

Ko smo se s prejšnjim lastnikom Manajevim zmenili, da nam dovolj prosto bivanje v njegovih praznih prostorih, smo se vsi trije namestili v pisarni. Manajev nam je za uslugo, da smo varovali ves inventar, dal vsak mesec vrečo moke najboljše vrste. Imeli smo tudi lovsko dvocevko in vojaško puško ter se preživljali deloma z lovom, deloma pa s popravljanjem orodja kmetom. Živali raznih vrst je bilo dovolj v bližini, tudi tiger se nam je včasih oglašil s svojimi strašnimi rovenjem, vendar v našo bližino ni nikoli prišel, le sledili smo mu po snegu. Tudi ribe smo lovili v Ohotskem morju z velikim uspehom. Ostali smo tam do pomladi 1920.

Tedaj so se v tisti pokrajini, ki se je imenovala Primorska oblast, pojavili partizani v večjem številu. Že vsi trije smo se naveličali takega samotarskega življenja in smo zahrepani po izprometu. Vtem je Manajev prodal vse, kar je predstavljalo kako premično vrednost nekemu Latisu, ta pa Japoncem. Mi smo pri tem poslu pomagali; snemali smo pločevinasto streho z ostresa, odvijali vijake ter znašli na kup, od koder so odvažali k morju.

Partizani so se pogosto oglašili pri nas ter odšli naprej. Ko smo bili za svoj trud izplačani, smo se vrnili v Vladivostok, da si počujemo kak zaslužek. Ivan je dobil delo kot razvažalec kruha v neki privatni pekarni. Jaz sem si našel stanovanje pri dobrem človeku po imenu Belski Ivan, zunaj mesta v »Rabolečji slobodki«, ki je bila delavska naselbina. Ivan mi je dajal kruha dovolj. Tako so minevali meseci v pogovoru z ameriški in češkimi vojaki. Bilo je tudi nekaj Francozov, Belgijcev in Japoncev; slednji so se pripravljali na zasebno vojsko Sibirije. Ker je generalu Kolčaku že bilo vroče pod nogami, je pozval Japonce na pomoč in minister Katoki se je že videl kot cesarski namestnik v okupirani Sibiriji; prišel pa je le do Omska in prebil tam eno samo noč, zjutraj pa se je že vračal tja, odkoder je prišel.

Ob večerih smo po hotelih s Čehi pili za ameriški denar, jaz pa sem bil za tolmaka med obojimi. Pogovarjali smo se o vojnih dogodkih in težavah ter politiki. Pri Čehih je nastal preobrat v odnosu proti boljševikom. Začel se je tudi spor med njihovim poveljnikom Gajdo in poveljnikom belih, admiralom Kolčakom, kar je zadalo slednjim krepak udarec. Tudi jugoslovanski polk, ki se je imenoval po Matiji Gubcu, jim je odpovedal. Tako so ostali vsi beli generali brez vojakov, ker so se v glavnem opirali na pomoč Čehov, ki jih je bilo dvesto tisoč, ter na pomoč Jugoslovancem, ki so predstavljali tudi znatno udarno silo. Tudi ameriški vojaki niso osameli generalom nuditi nobene pomoči. Zvesti so jim ostali le Japonci, pa še ti iz koristiljubnih namenov. Strah pa so imeli pred Amerikanci, ki so jih večkrat obricali in okultali, mnogokrat iz голе objestnosti, za zabavo. Četudi so bili brez orožja in sta bila samo po dva, Japoncev pa več. Z ozirom na prodiranje boljševikov so se zbirale čete in japonske enote v Vladivostoku ter se pripravljale za odhod proti domovini preko Sueskega prekopa. Tudi sam sem hotel z njimi. Zanimal sem se pri Amerikancih, kako bi mogel v Združene države, toda tu so se pojavile nepremostljive zapreke. Zahajal sem med ene in druge, zlasti ob večerih, ter živel lagodno in kratkočasno življenje ob prebiranju poročil iz vsega sveta. Zglasil sem se slednjic za odhod domov pri poveljstvu jugoslovanske vojske, ker je bilo z lepaki objavljeno opozorilo, da pridejo ladje po nas. Mislil sem, da bo to čakanje kratko, toda vrhovna komanda tujih intervencijskih čet je zavlačevala odhod, ker je hotela, da bi se zavrilo nadziranje boljševikov. Uvrstili so me v 4. četo nekega jugoslovanskega samostojnega bataljona, kjer sem prebil kak mesec. Vadili nismo, imeli smo le dnevne nastope. Ob neki priložnosti je prišel k nam japonski oficir, ki je hotel pozdraviti hrabre Jugoslovane, govoril je angleško, jaz pa sem tolmачil njegove izjave našim oficirjem. Parniki pa niso, niso prišli, kar nas je že hudo razburjalo. Ljudje so postajali nestrpni in niso verjeli več nikomur. Čehi so morali često poslušati pikra očitanja ruskih ljudi, češ vi borci za svobodo, vi ste krivi, da belj počenjajo grozodejstva nad pošteniimi ruskimi ljudmi, ker jim nudite pomoč in oporo pri njihovih zločinih.

Postenih Čehov je bilo sram takih obdolžitvev in so prisilili svoje poveljstvo, da je poslalo komandantu intervencijskih čet memorandum (bil je francoski general) z zahtovo: Ali nam daste ladje ali pa pojedmo domov preko boljševskega ozemlja! Tega pa zavezniki niso hoteli in so kmalu prišle ladje.

Jaz sem izstopil iz moje enote, z menoj pa še neki znanec Čeh (ime sem pozabil). Še z nekaj Jugoslovanci smo odšli v oddaljeno vas, kakih 40 km od Vladivostoka, ki se je imenovala Ivanovka ter je bila v borbi med partizani in Japonci vsa požgana. V bližini so bili boljševiki, ki so bivali po bližnjih gozdovih.

ČRNI PAJČOLAN

Zimskega večera proti koncu leta 1800, morda leto manj ali več, je mlad zdravnik, ki je bil nedavno začel s privatno prakso, sedel ob topli peči v svoji sprejemnici in poslušal, kako tuli veter in dimnik in buša v šipe debele kaplje dežja. Ves dan je hodil po blatu in mokrotli, sedaj pa je udobno počival, ognjen, da je domačin plaštem in v copatah, boji dremalji kot buđen, in premleval v svoji brezposelni domišljiji tisoč raznih stvari.

Najprej je spomnil, kako močno pihava veter in kako bi ga oster mrzel dež šibal po obrazu, če bi ne bil tako udobno spravljeno v hiši. Potem mu je misel naslikala obisk rodnemu mestu in najljubšim prijateljem, Premisljal je, kako bi bili vsi veseli, če bi jih obiskal, in kako bi osrečil Rozo, če bi ji mogel reči, da je napolnel le dobrih pacientov in upa, kako jih bo, imel čedajle več, in da se bo vrnil čez nekaj mesecev, je poročil in odpeljal v svojo hišo, da mu bo razveselila pusto ognjišče in ga vzpodbujala na nove napore. Potem se je začel spraševati, kdaj bo prišel k njemu prvi pacient, ali pa mu je morbiti usojeno, da sploh nikoli nobenega ne bo imel. Zdal so mu misli spet pohitele k Rozo in zdremal je, sanjajoč o nji, dokler mu zakletov sladki veselil glas ni zavnel v ušesih, njena mehka in majhna roka pa mu je legla na ramo.

Na ramo mu je res legla roka, ni pa bila mehka ne majhna; njen lastnik je bil deček z okroglo glavo, ki so mu ga za en šiling in oskrbo dali v najem farani, da bo raznašal zdravila in recepte. Ker pa nihče ni terjal zdravil ne čakal receptov, je dečko za-

pravljal svoje brezposelne ure, ki jih je bilo povprečno štirinajst na dan, s krajjo mentol bombonov, z jedjo in spanjem.

»Gospod, neka gospa — neka gospa!« je pošepetal deček, budeč gospodarja.

»Kakšna gospa?« je vzkliznil naš prijatelj in jadrno vstal, ne povsem uveren, da je njegov sen bil iluzija, in na pol prepričan, da je nemara prišla sama samcata Rozo. »Kakšna gospa? Kje?«

»Tamle, gospod!« je odgovoril deček in pokazal s prstom zasteklena vrata ordinacije; obraz mu je kazal razburjenje, ki ga je mogel vzbudivi le neobičajni obisk kakega pacienta.

Zdravnik je pogledal skozi vrata in se za trenutek še sam vznemiril, videl svojega nepričakovane gosta.

Bila je to izredno visoka žena, oblečena povsem črno, in stala je tako blizu vrat, da ji je obraz malone tiščal v šipo. Gornji del telesa je imela skrbno zaviti s črnim šalom, kakor bi ga hotela skriti, obličje ji je zastiral gost črn pajčolan. Zdravnik je čutil, da so oči pod črnim pajčolanom uperjene vanj. Žena je stala docela nepremično; niti z najmanjšim gibom ni pokazala, da ve, da se je zdravnik obrnil proti nji.

»Bi se radi posvetovali z menoj?« je vprašal malce zadržano med odprtimi vrati.

Žena je pokimala.

»Prosim, vstopite,« je povabil zdravnik.

Žena je stopila korak naprej, nato pa obrnila glavo proti dečku, ki se je grozno prestrašil, in zdelo se je, kakor da se ta obnavlja.

»Pojdi ven, Tom,« je rekel mladi zdravnik dečku, čigar velike okrogle oči so bile med tem kratkim pogovorom izbuljene do skrajne meje. »Spusti zavoso in zapri vrata!«

Deček je potegnil zeleno zavoso čez zasteklena vrata, šel v ordinacijo, zaprl vrata za seboj in takoj priklenil na ključavnico onkraj eno od svojih dveh velikih ušes.

Zdravnik je potegnil stol bliže k ognju in z roko ponudil obiskovalki, naj se usede. Skrivnostna oseba se je počasi približala in, ko je odsev ognja pal na njeno črno obleko, je zdravnik opazil, da je spodaj vsa mokra od blata in dežja.

»Vi ste jako premočeni,« je rekel.

»Sem,« je z globokim, tihim glasom odgovorila tujka.

»In bolni ste, ne?« je dodal zdravnik sočutno, ker je glas žene zvenel kot pri človeku, ki trpi.

»Sem,« je odgovorila, »hudo bolna, ne telesno, ampak duševno. Nisem prišla zavoljo sebe, ne da bi iskala pomoči zase,« je nadaljevala. »Če bi me mučila telesna bolezen, ne bi šla od doma od tej uri in v taki noči; če bi bila bolna na telesu, sam Bog mi je priča, kako rada bi legla in molila za svojo smrt. Za nekoga drugega iščem pomoči, gospod. Morda sem nora, mislim, da sem res, ker mu hočem pomagati, toda iz noči v noč, skozi žalostne ure bdenja in jolka, me je ta misel nepretrgoma obhajala. In čeprav vem, kako nesmiselno je upati, da bi mu človeška pomoč mogla koristiti, mi že ob sami misli, da bi bil položen v grob brez te pomoči, zleden kri v žilah. Njeno telo je spreletel drget, o katerem je zdrav-

nik vedel, da ne more biti potrjen. Vedenje te žene je kazalo neko obupano resnobo, ki je ganila srce mlademu zdravniku. Bil je novinec v svoji stroki, ni bil še videl dosti tragedij, ki se dan za dnem dogajajo pred očmi zdravnikov, da bi lahko ostal dovolj brezbrizen spriču trpljenja sočloveka.

»Če je oseba, o kateri govorite,« je rekel in naglo vstal, »v tako brezupnem stanju, kakor pravite, ne sme v zgubiti niti trenutka. Takoj pojedem z vami. Zakaj niste že prej poklicali zdravnika?«

»Zato, ker bi zdravnikova pomoč prej bila nekoristna ... ker je nekoristna še tudi sedaj,« je odgovorila žena in obupano vila roke.

Zdravnik je za hip resno pogledal črni pajčolan, kakor bi hotel uzreti vidno obličje, skritega za črno. Toda pajčolan je bil pregost, da bi se videlo skozi.

»Bolni ste,« je dejal mehko, »čevprav to sami ne veste. Vročica, ki vam je očitno pomagala prenesti hud napor, ne da bi ga čutili, vas tudi sedaj kuha. Popijte malo,« je nadaljeval in natočil vode v kozarec, »zberite se nekaj trenutkov, potem mi boste pa povedali, kolikor najbolj mirnodušno boste mogli, kakšna je bolezen, ki muči pacienta, in od kdaj je bolan. Ko bom vedel, kar je potrebno, da vem, da bi moj obisk imel sploh kak namen, bom pripravjen oditi z vami.«

Tujka je dvignila kozarec k ustom, ne da bi privdignila pajčolan, potem ga je spet postavila na mizo, da ni pokusila niti kaplje, in bruhalila v jok.

»Vem,« je rekla glasno ihtč, »da se vam bo to, kar bos, slišali, zdelo

kakor vročična blodnja. To so mi rekli že tudi drugi, manj prijazno kakor vi. Jaz nisem mlada, in ko se življenje bliža zatonu, tako pravijo, je tisto poslednje, kratko, kar človeku še preostane, pa naj se drugim zdi še tako brez pomena, človeku dražje, kot vsa dotlej minula leta, čeprav je povezano z spominl na stare prijatelje, davno mrtev, ali mlade — morda otroke —, ki so človeka zapustili in pozabili nemara prav tako, kakor da je res že mrtev. Konec mojega življenja ne more biti več daleč, zato naj bi mi bil ljub: toda rada bi ga žrtvovala, brez vzdaha, veselo, z radostjo, samo če bi bilo to, kar vam sedaj pripovedujem, laž, izmišljajna. Jutri zjutraj bo on, o katerem vam govorim, izven dosega človeške pomoči, to vem, čeprav bi tako rada mislila drugače; in vendar ga nočoj, dasi je v smrtni nevarnosti, vi ne smete videti, in ne morete mu pomagati.

»Nočem še povečati vaše nesreče,« je po kratkem premolku dejal zdravnik, »s pripombami na to, kar ste doslej rekli; nočem, da bi se vam zdelo radoveden v zvezi z nečem, kar tako skrbno skušate skriti, toda je neko nesoglasje v vaši izjavi, nesoglasje, ki ga ne morem preslišati. Tista oseba, ki jo ne morem videti, jaz je pa ne smem videti, sedaj, ko bi moja pomoč morda koristila. Vi menite, da bi ta pomoč jutri bila brez haska, in vendar želite, da to osebo jutri obiščem! Če je ta oseba vam res tako draga, o čemer morem sklepati iz vaših besed in iz ravnanja, zakaj ne bi poskusila oba, da mu rešiva življenje prej, kakor bi odlašanje in napredovanje bolezni to onemogočilo!

Charles Dickens